

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Filozofija in psihoanaliza
Course title:	Filozofija in psihoanaliza

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Transformacije moderne misli – filozofija, psihoanaliza, kultura	Brez letnika	/
Comparative study of ideas and cultures, doctoral study 3 rd cycle	The transformation of modern thought – philosophy, psychoanalysis, culture	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type: splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 22

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
40	20				120	6

Nosilec predmeta / Lecturer: red. prof. dr. Rado Riha,
red. prof. dr. Jelica Šumič Riha

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures: slovenščina, angleščina / Slovenian, English
Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Ni posebnih pogojev.

Prerequisites:

None required.

Vsebina:

Ontologija in psihoanaliza:

- bit, relnost, realno;
- bit, manko, simbolno;
- realno, dozdevek;
- bit in želja.

Subjektivacija v psihoanalizi in filozofiji:

- subjekt in Drugi;
- subjekt in dogodek;
- subjekt in resnica;
- želja in volja;
- subjekt in spolna razlika.

Filozofija, psihoanaliza, znanost:

- vednost in resnica;
- vprašanje demonstracije v filozofiji, znanosti, psihoanalizi;

Content (Syllabus outline):

Ontology and psychoanalysis:

- Being, reality, the real
- Being, lack, the symbolic
- The real, semblance
- Being and desire

Subjectivization in psychoanalysis and philosophy:

- The subject and the Other
- The subject and event
- The subject and the truth
- Desire and will
- The subject and gender difference

Philosophy, psychoanalysis, science:

- Knowledge and truth

- različne teorizacije univerzalnega;
- matematika v filozofiji in psihoanalizi.

Etika in zakon:

- Kantov moralni zakon in etika želje;
- zakon in transgresija;
- psihoanalitična subverzija filozofske etike;
- etika in neskončno;
- etika med željo in gonom.

Mutacije sodobne etike:

- vrnitev h Kantu;
- etika univerzalnega, etika partikularnega;
- mesto telesa v etiki;
- končnost, neskončno.

- The issue of demonstration in philosophy, science, and psychoanalysis

- Various theorizations of the universal

- Mathematics in philosophy and psychoanalysis

Ethics and law:

- Kant's moral law and the ethics of desire

- Law and transgression

- Psychoanalytic subversion of the philosophical ethics

- Ethics and the infinite

- Ethics between desire and drive

Modern ethics mutations:

- The return to Kant

- Ethics of the universal, ethics of the particular

- The place of the body in ethics

- Finitude, infinity

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Agamben, G. 2005. Kar ostaja od Auschwitza. Ljubljana: Založba ZRC.
- Badiou, A. 2004. Manifest za filozofijo. Ljubljana: Založba ZRC.
- Badiou, A. 2006. Pogoji. Ljubljana: Založba ZRC.
- Deleuze, G. 1998. Logika smisla. Ljubljana: Krtina.
- Deleuze, G. 1968. Différence et Répétition. Pariz: PUF.
- Deleuze, G. in F. Guattari. 1999. Kaj je filozofija. Ljubljana: Študentska založba.
- Foucault, M. 1998. Zgodovina seksualnosti. Ljubljana: Založba ŠKUC.
- Foucault, M. 2001. Arheologija vednosti. Ljubljana: SH.
- Freud, S. 2001. Nelagodje v kulturi. Ljubljana: Gyrus.
- Heidegger, M. Bit in čas. SM.
- Kant, I. 2006. Utemeljitev metafizike nravi. Ljubljana: Založba ZRC.
- Lacan, J. 1980. Seminar XI, Štirje temeljni koncepti psihoanalize. CZ.
- Lacan, J. 1988. Seminar VII, Etika psihoanalize. CZ.
- Lyotard, J.-F. 2002. Navzkrižje. Ljubljana: Založba ZRC.
- Lyotard, J.-F. 1974. Economie libidinale. Pariz: Minuit.
- Milner, J.-C. 2005. Jasno delo. Ljubljana: Založba ZRC.
- Milner, J.-C. 2003. Strukturalizem. Ljubljana: Krt.
- Ranciere, J. 2005. Nerazumevanje. Ljubljana: Založba ZRC.

Cilji in kompetence:

Nastanek psihoanalize je pomenil revolucijo v mišljenju, etiki, odnosu do religije, politike, znanosti. Predmet bo pokazal, da je pomenilo srečanje s Freudovo in nato Lacanovo psihoanalizo za večino sodobnih tokov v filozofiji priložnost za lastno prenovo in kritični premislek lastne zgodovine. V okviru tega predmeta bomo pokazali, da je bilo za filozofijo srečanje s

Objectives and competences:

The establishment of psychoanalysis represented a revolution in ways of thinking and ethics, as well as in attitudes towards religion, politics, and science. This course shows that, for the majority of contemporary philosophical currents, the encounter with Freud's (and later Lacan's) psychoanalysis was an opportunity for their renewal and critical assessment of their own

psihoanalizo produktivno tudi zato, ker jo je prisililo, da najde svoje mesto in svoj predmet v razmerju do drugih, njej tujih in zunanjih miselnih praks. V predavanjih bomo analizirali, kako se je sodobna filozofija od frankfurtske šole naprej, zlasti pa sodobne francoske filozofije soočala z nalogo, da na novo premisli problematiko subjekta, mišljenja ali norme človeškega v luči Freudovega odkritja nezavednega. Slušateljice in slušatelji predmeta se bodo seznanili s tem, kako se je filozofija morala soočiti s problemom ponovnega premisleka lastnih temeljnih konceptov: resnice, subjekta, biti, govornice itn., ki si jih je psihoanaliza sposodila od filozofije, a hkrati že temeljito predelala. Predavanja bodo pokazala, kako je psihoanaliza s svojimi koncepti ali predelavami filozofskih konceptov filozofiji omogočila, da na novo premisli pojem univerzalnega v znanosti, etiki in politiki. Slušateljice in slušatelji bodo lahko na podlagi teh predavanj sami analizirali probleme, ki jih porajajo sodobna depolitizacija in spremljajoča jo krepitev politične moči religioznih gibanj. Slušateljice in slušatelji bodo lahko v sodobnih pojavih kulturnega in komunitarnega izključevanja videli pričevanje o izgubi pomena skupnega ter na podlagi psihoanalitičnega pojma identifikacije analizirali različne identitetne politike izključevanja, odklonilnega odnosa do tujca in drugačnega. Spremljanje predavanj v okviru tega predmeta bo omogočilo tudi razumevanje vedno bolj prisotnega sklicevanja na etiko kot poslednjega razsodnika, naj gre za medčloveške konflikte, varovanje okolja, človekovih pravic ali pa za razsojanje o napredku znanosti.

history. Moreover, it shows that for philosophy the encounter with psychoanalysis was also productive because it was forced to find its own place and subject matter in relation to other practices of thought foreign to and outside philosophy. The lecture classes analyse how, from the Frankfurt School and especially contemporary French philosophy onwards, contemporary philosophy has been taking up the task of reconsidering the issues of the subject, thought, and norm in light of Freud's discovery of the unconscious. Students learn how philosophy had to face the problem of reconsidering its own basic concepts (i.e., the truth, subject, Being, language, and so on), which psychoanalysis borrowed from it and at the same time already thoroughly remodelled. The lecture classes show students how psychoanalysis and its concepts or remodelled philosophical concepts enabled philosophy to reconsider the concept of the universal in science, ethics, and politics. Based on these lecture classes, students analyse the problems caused by contemporary depolitization and the accompanying strengthening of political power of religious movements. Students can find evidence of the lost importance of the common in contemporary forms of cultural and communitarian exclusion, and analyse various identity policies of exclusion and the rejection of contemporary manifestations of otherness on the basis of the psychoanalytical concept of identification. By attending lecture classes, students learn to understand the increasing recourse to ethics as an ultimate arbitrator, be this in human conflicts, the environment and human rights protection, or in judging scientific progress.

Predvideni študijski rezultati:

Slušatelji in slušateljice znanje, pridobljeno pri predmetu, uporabijo pri pisanju znanstvenega teksta, ki lahko služi kot osnutek poglavja disertacije ali znanstvenega članka.

Intended learning outcomes:

Students use the knowledge acquired in the course to write a piece of academic writing that can serve as a draft of a dissertation chapter or a research article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work

☒ Samostojno delo študentov ☒ e-izobraževanje Metode (načini) dela: ☒ Razlaga ☒ Razgovor/ diskusija/debata ☒ Delo z besedilom ☐ Proučevanje primera ☐ Igra vlog ☐ Druge vrste nastopov študentov ☐ Reševanje nalog ☐ "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij) ☐ Vključevanje gostov iz prakse	☒ Independent students work ☒ e-learning Teaching methods: ☒ Explanation ☒ Conversation/discussion/debate ☒ Work with texts ☐ Case studies ☐ Roleplay ☐ Different presentation ☐ Solving exercises ☐ Field work (e.g. company visits) ☐ Inviting guests from companies
---	--

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Krajši pisni izdelki		Short written assignments
Daljši pisni izdelki	80	Long written assignments
Javni nastop ali predstavitev		Presentations
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)	20	Final examination (written/oral)
Drugo		Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

- RIHA, Rado. Transfinitisierung der Erkenntnis : Beispiel Kant. Filozofski vestnik. [Tiskana izd.]. 2022, letn. 43, št. 3, str. 79-92, 241. ISSN 0353-4510. <https://ojs.zrc-sazu.si/filozofski-vestnik/article/view/12067/11196>. [COBISS.SI-ID 149062403], [SNIP]
- RIHA, Rado. Europa als Fall der Idee. V: ŠUMIČ-RIHA, Jelica (ur.). Rethinking the idea of Europe. Ljubljana: Založba ZRC, 2019. Vol. 40, no. 2, str. 139-148, 244. Filozofski vestnik, 2019, 2. ISBN 978-961-05-0251-7. ISSN 0353-4510.
- RIHA, Rado. Kant und die Frage des Realismus. Filozofski vestnik. [Tiskana izd.]. 2018, letn. 39, št. 3, str. 161-188, 275. ISSN 0353-4510.
- RIHA, Rado. What is the object of thinking differently?. V: ŠUMIČ-RIHA, Jelica (ur.). Utopias and alternatives : thinking differently, thinking something different. 2, Utopia and imaginary = Utopias et alternatives : penser autrement, penser autre chose. [2], Utopie et imaginaire. Ljubljana: Filozofski inštitut ZRC SAZU: = Institute of Philosophy at SRC SASA, 2017. Letn. 38, št. 3, str. 91-100, 179. Filozofski vestnik, 2017, 3. RIHA, Rado (avtor, prevajalec). Kant in Lacan'scher Absicht : die kopernikanische Wende und das Reale. Wien; Berlin: Turia + Kant, cop. 2018. 213 str., graf. prikazi. ISBN 978-3-85132-901-8. [COBISS.SI-ID 43589165]
- ŠUMIČ-RIHA, Jelica. Disorientation in a time of the absence of limits. Filozofski vestnik. [Tiskana izd.]. 2022, letn. 43, št. 3, str. 135-153, 243. ISSN 0353-4510. <https://ojs.zrc-sazu.si/filozofski-vestnik/article/view/12070/11199>.
- ŠUMIČ-RIHA, Jelica. La place de la mathématique : Badiou avec Lacan. V: RABOUIN, David (ur.), NDIAYE BERANKOVA, Jana (ur.), ŠUMIČ-RIHA, Jelica (ur.). Thinking the infinite = Penser l'infini. Ljubljana: Založba ZRC, 2020. Vol. 41, no. 2, str. 69-102, 417-418. Filozofski vestnik, 2020, 2. ISBN 978-961-05-0509-9. ISSN 0353-4510. <https://ojs.zrc-sazu.si/filozofski-vestnik/issue/view/823/337>.
- ŠUMIČ-RIHA, Jelica. A política e a psicanálise : do não - todo ao para todos. [São Paulo]: Lumme, [2019]. 71 str. Mobile. ISBN 978-85-8234-299-2.

- ŠUMIČ-RIHA, Jelica. The for-all : grappling with the real of the group. Crisis and critique. [Online ed.]. 2019, vol. 6, issue 1, str. 313-339. ISSN 2311-5475. <http://crisiscritique.org/april2019/jsumic.pdf>.